

# SPORT I FOLKESKOLEN

## Team Danmarks koncept for samarbejde med kommunerne om Folkeskolen

### 1. Baggrund og formål

Gennem flere år har Team Danmark samarbejdet med kommunerne om udvikling af den lokale idræt. Centralt i dette samarbejde har været ambitionerne om at udvikle og styrke det sportslige indhold i folkeskoler og ungdomsuddannelserne.

Især har arbejdet med de specifikke idræts-folkeskoler – og muligheden for fleksible forløb på ungdomsuddannelserne – ydet et væsentligt bidrag til såvel talentudviklingen i dansk idræt som kvaliteten i den lokale skole- og foreningsidræt. Træningen i idrætsskolerne supplerer den obligatoriske idrætsundervisning ved at tage afsæt i Team Danmarks koncept for aldersrelateret træning og bidrager derved til at sikre en alsidig fysisk, psykisk og social udvikling af de børn og unge der går i idrætsskolerne.

Forskningsprojektet *”Idrætsklasser - plads til idrætstalenter i den danske folkeskole”* fra Aarhus Universitet, Institut for uddannelse og pædagogik, viser blandt andet, at idrætsklasser for sportstalenter i udskolingen gavner idrætstalenterne både fagligt og sportsligt, samtidig med at det øger elevernes glæde ved at gå i skole. Andre undersøgelser viser herudover, at idrætsklasserne bidrager til en social og samfundsmæssig forsvarlig udvikling af idrætstalenterne, ved at talenterne – uanset hvor langt deres sportslige talent rækker – fortsætter med en ungdomsuddannelse, og får en uddannelse som de kan have glæde af under og efter deres sportskarriere.

Evaluering af Team Danmarks samarbejde med kommunerne, foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut, (EVA), giver en meget entydig positiv tilbagemelding på arbejdet med idrætten i folkeskolen fra borgmestre, skoleleder, lærere og pædagoger. Evalueringen viser, at idrætsskolerne begejstrer til en positiv udvikling mod et fagligt og pædagogisk løft for alle børn og unge på skolerne.

Team Danmark vurderer på baggrund af forskningsresultaterne i *Svendborgprojektet* at idrætsskolerne herudover har en lang række andre positive effekter, herunder at bidrage til en bedre almen sundhedstilstand hos børn og unge gennem en forøgelse af den ugentlige motionsmængde, og til en stigning i antallet af børn og unge, der er aktive i den organiserede idræt.

De overordnede formål for Team Danmarks samarbejde med kommunerne om det sportslige indhold i skolerne er afledt af ”Lov om eliteidræt”.

Konceptets formål er med afsæt heri, at faktorerne talentrekruttering og -udvikling, idrætskarriere, uddannelse og/eller erhvervskarriere tænkes ind i en helhed og gennemføres under hensyntagen til de etiske og sociale principper for dansk eliteidræt. (jf. Lov om eliteidræt). Herunder at der skal skabes en sammenhængende hverdag for børn og unge, som tillader både sportslig udvikling og uddannelse.

## 2. Indledning

De positive erfaringer med idrætsskoler sammenholdt med potentialerne i folkeskolereformen gør, at Team Danmark nu sætter nye mål for arbejdet med børn, unge og sport i folkeskolen.

Folkeskolereform, der træder i kraft i august 2014 betyder, at idræt, motion og bevægelse får en ny og væsentlig rolle i forhold til elevernes trivsel og læring, derudover rummer reformen også muligheden for, at alle kommuner kan oprette talentklasser (folkeskolelovens § 25, stk. 4). Den nye bestemmelse om "eliteidrætsklasser" giver en særlig mulighed for, at optagelse af elever i eliteidrætsklasser kan ske på baggrund af en vurdering af elevernes sportslige niveau. Det er på den baggrund en lokal beslutning, hvordan begrebet eliteidrætsklasser defineres og udfoldes, og dermed også hvordan elever med et særligt sportsligt talent nærmere skal afgrænses.

Folkeskolereformen indfører krav om gennemsnitlig 45 minutters daglig motion og bevægelse for alle elever (folkeskolelovens § 15 a), samt krav om at skolerne indgår et forpligtende samarbejde med det lokale foreningsliv i "Den åbne skole" (folkeskolelovens § 1, nr. 4 og 71, § 2, nr. 1 og 3 samt § 3, nr. 1). Indsatserne kan kombineres, ved at skolerne også kan vælge at varetage kravet om daglig bevægelse gennem skolens samarbejde med det lokale idræts- og foreningsliv i "Den åbne skole".

Dertil indfører folkeskolereformen termen understøttende undervisning (folkeskolelovens § 16a, stk. 2). Den understøttende undervisning ligger ud over undervisning i fagene, og skal bruges til at supplere og understøtte undervisning i fagene. Den understøttende undervisning kan anvendes bredt. Den kan have både et direkte fagrelateret indhold i forhold til eksempelvis faget idræt, og et bredere sigte i forhold til opgaver, der skal styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel.

Den understøttende undervisning vil kunne varetages af både lærere og pædagoger og personale med andre kvalifikationer – i forhold til idræt eksempelvis uddannede trænere. Desuden vil det forpligtende samarbejde med det lokale idræts- og foreningsliv i "Den åbne skole" betyde, at der kommer nye aktører ind i skolen, som kan varetage dele af den understøttende tid. Det er her op til skolelederen at beslutte, hvordan disse samarbejder udmøntes i praksis.

Parterne bag Folketingets politiske stemmeaftale om idræt af 6. maj 2014 opfordrer herudover Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Skoleidræt og Team Danmark til at udarbejde en fælles plan for, hvilke indsatser de 4 idrætsorganisationer vil iværksætte i forhold til implementering af folkeskolereformen, således at initiativerne understøtter hinanden.

## 3. Målsætning

Team Danmarks samarbejde med Elitekommunerne om sport i Folkeskolen tager afsæt i følgende kvalitative og kvantitative målsætninger for den fortsatte udvikling og styrkelse af det sportslige indhold i folkeskolen:

- Etablering af stimulerende skolemiljøer, som skaber en sammenhængende og meningsfuld hverdag for talenter. Det indebærer et dynamisk system, der omfatter talenternes nære- og fjernere omgivelser i og uden for sporten, der alle har en betydning for talenternes udvikling.

- I 2018 er der etableret partnerskaber mellem prioriterede sportsgrene i kommuner, lokale folkeskoler og kommunen. Dette indebærer bl.a. kombinations-ansættelser, hvor trænere i de prioriterede sportsgrene vil kunne ansættes til at løse opgaver i forenings-regi, folkeskole og evt. forbundsregi.
- Værdisæt for talentudvikling i dansk idræt er implementeret i de lokale eliteklubbers, folkeskolernes og kommunernes samarbejde om idrætsklasse for sportstalenter.
- Der gennemføres i perioden frem til 2018 kompetenceudvikling af lærere, pædagoger og trænere i Aldersrelateret Trænings Koncept, herunder kompetenceudvikling af trænere i prioriterede sportsgrene til at varetage den understøttende undervisning i Folkeskolen.

### 3. Definitioner

En **idrætsskole** er en Folkeskole, der arbejder systematisk og kvalificeret med 45 min idræt og bevægelse om dagen i 0. til 9. (10.) klasse. Undervisningen tilrettelægges som aldersrelateret træning efter principperne i Team Danmarks Aldersrelateret Trænings Koncept<sup>1</sup>, og bidrager herved til at sikre en alsidig fysisk, psykisk og social udvikling af eleverne.

En **partnerskabsaftale** er en aftale mellem de lokale Folkeskoler, prioriterede lokale foreninger, og kommunen om et integreret samarbejde om den understøttende undervisning i Folkeskolen, om implementeringen af 45 min. daglig idræt og bevægelse, samt om samarbejdet i "Den Åbne Skole". Kommunalbestyrelsen kan evt. uddelegere kompetence til lokale samarbejdsorganer (feks. lokale eliteidrætsråd eller idrætsråd)

**Idrætsklasser for sportstalenter** etableres i 7.- 9. (10.) klasse så undervisningen tilrettelægges, så den understøtter elevernes sportslige talent og giver dem de bedst mulige rammer til at kunne træne. Elever optages i disse klasser på baggrund af sportsligt niveau (jf. folkeskolelovens § 25 stk. 4).

Optagelse af elever til klasserne sker i et forpligtende samarbejde mellem de lokale eliteklubber, folkeskolen og kommunen, og tager udgangspunkt i Team Danmarks og Danmarks Idrætsforbunds definition af begreberne talent, et talent, talentrekruttering, talentidentifikation, talentudvikling og talentudviklingsmiljø.<sup>2</sup>

De lokale eliteidrætsråd udarbejder retningslinjer og procedurer for udvælgelse af talenter til idrætsklasser, samt generelle kriterier for deltagelse i idrætsklasserne og idrætsklassernes træning og aktiviteter.

---

<sup>1</sup> Som beskrevet i Team Danmarks bog fra 2005: "Aldersrelateret træning – målrettet og forsvarlig træning af børn og unge", Team Danmarks bog fra 2010 "Aldersrelateret træning – Håndbog for 0. til 6. klasse" og Danmarks Idrætsforbunds hæfte fra 2011 "Aldersrelateret Træning - for børn og unge"

<sup>2</sup> Værdisæt for talentudvikling i dansk idræt - "talentHUSET" ([www.teamdanmark.dk](http://www.teamdanmark.dk) eller [www.dif.dk](http://www.dif.dk))

### **Generelle idrætsklasser**

Forskningen har dokumenteret positive effekter for læring, sundhed og sportslige færdigheder ved aldersrelateret træning. Team Danmark anbefaler derfor, at alle elever gennemfører aldersrelateret træning gennem hele skoleforløbet (0. – 9. klasse).

I **generelle idrætsklasser** træner alle børn aldersrelateret træning gennemsnitligt 45 min. dagligt inden for rammerne af folkeskoleloven uanset sportsligt talent eller foreningstilknytning.

### **4. Kompetencer, rolle- og ansvarsfordeling**

Undervisning i aldersrelateret træning i 0. - 10. klasse skal forestås af undervisere (lærere, pædagoger og trænere), der er uddannet til at undervise i det aldersrelaterede træningskoncept. Optimalt set har disse undervisere både et engagement i foreningsidrætten og en pædagogisk uddannelsesmæssig baggrund.

I 7. – 9. (10.) klasser for sportstalenter skal undervisning i idrætsklasserne benyttes til idrætsspecifik aldersrelateret træning (fysisk, teknisk, taktisk og mental træning). Træningen skal foregå i et tæt samarbejde med de lokale eliteklubber og forestås af eliteklubbernes trænere og/eller undervisere med kompetence inden for aldersrelateret træning – eventuelt på tværs af sportsgrene.

Trænerne i Elitekommunerne skal jf. samarbejdsaftalen mellem Team Danmark have taget enten Danmarks Idrætsforbunds diplomtræneruddannelse eller DIF Træner 2-uddannelsen incl. ATK uddannelse eller anden formel uddannelse, der kvalificerer til at varetage træningen af talenter.

Folkeskoler og eliteklubber med elever i idrætsklasser for sportstalenter skal indgå i et integreret samarbejde og praksis skal følge handlingsanvisningerne i værdisæt for talentudvikling i dansk idræt, herunder skal retningslinjer og procedurer for udvælgelse af talenter til idrætsklasser baserer sig på udøvernes udviklingspotentiale, og leve op til principperne i det aldersrelaterede træningskoncept.

Kompetenceudvikling af undervisere i forhold til det aldersrelaterede træningskoncept sikres gennem Danmarks Idrætsforbunds og/eller forbundenes træneruddannelser eller gennem efteruddannelse hos Team Danmarks samarbejdspartnere ved læreruddannelserne. (VIA UC, UC Lillebælt og UC Syddanmark)

### **5. Samarbejde med Dansk Skoleidræt**

Dansk Skoleidræt kan bidrage til idrætsskolens alsidige indhold. Dansk Skoleidræts bidrag består af aktiviteter, som kan være med til at øge kommunernes fokus på elevernes muligheder og tilbud om fysisk aktivitet og bevægelse. Det være sig blandt andet Dansk Skoleidræts koncept for Skolesport og Junioridrætsleder.

Endvidere kan Dansk Skoleidræt være med til at formidle et konkurrencetilbud til idrætsskolerne, idet Dansk Skoleidræt har stor erfaring med at arrangere landsdækkende skolemesterskaber inden for flere sportsgrene.

## **6. Fremtidige perspektiver og opfølgning**

Team Danmark vil en gang årligt (tredje kvartal) udarbejdet et statusnotat med en kvantitativ og kvalitativ beskrivelse af udviklingen i relation til konceptets formålsbeskrivelse og målsætninger. Notatet inddrages i det fortsatte samarbejde med kommunerne om at udvikle sporten i Folkeskolen.

Ligeledes vil resultater og erfaringer fra det fælles forskningsprojekt mellem Elitekommunerne, Team Danmark, Danmarks Idrætsforbund og Undervisningsministeriet "*Idrætsklasser - plads til idrætstalenter i den danske folkeskole*" fra Aarhus Universitet, Institut for uddannelse og pædagogik, indgå i det løbende arbejde med at videreudvikle kvaliteten af den kommunale modeller for idrætsklasser for sportstalenter i 7.- 9. (10.) klasse.

Endelig indgår nærværende koncept i den fælles plan for idrætsorganisationernes indsatser initiativer og samarbejder i forhold til implementeringen af folkeskolereformen jf. stemmeaftalen.